

Zienswijze Verontrust Groningen betreffende versnellingsgebieden REDIII

Vraag1

Het conceptwetsvoorstel gaat over zuivere implementatie van een EU richtlijn, waarbij het aantal keuzes beperkt is. Voor de consultatie zijn wij benieuwd naar uw zienswijze op de volgende keuzes:

- Algemene zienswijze en verwachte effecten van het wetsvoorstel

Het basisidee achter de versnellingsgebieden is dat er een duidelijke relatie is tussen het CO₂-niveau in de atmosfeer en de temperatuur op aarde. Het CO₂-niveau zou daarbij sinds ongeveer 1960 toenemen door verbranding van fossiele brandstoffen (gas, olie, steenkool).

Is er een duidelijke relatie tussen CO₂-niveau en temperatuur? We vergelijken die relatie over een zo lang mogelijke periode volgens de wetenschappelijke literatuur, te beginnen bij 600 miljoen jaar geleden. Onderstaande grafiek laat de ontwikkeling van het CO₂-niveau zien in die tijdsperiode.

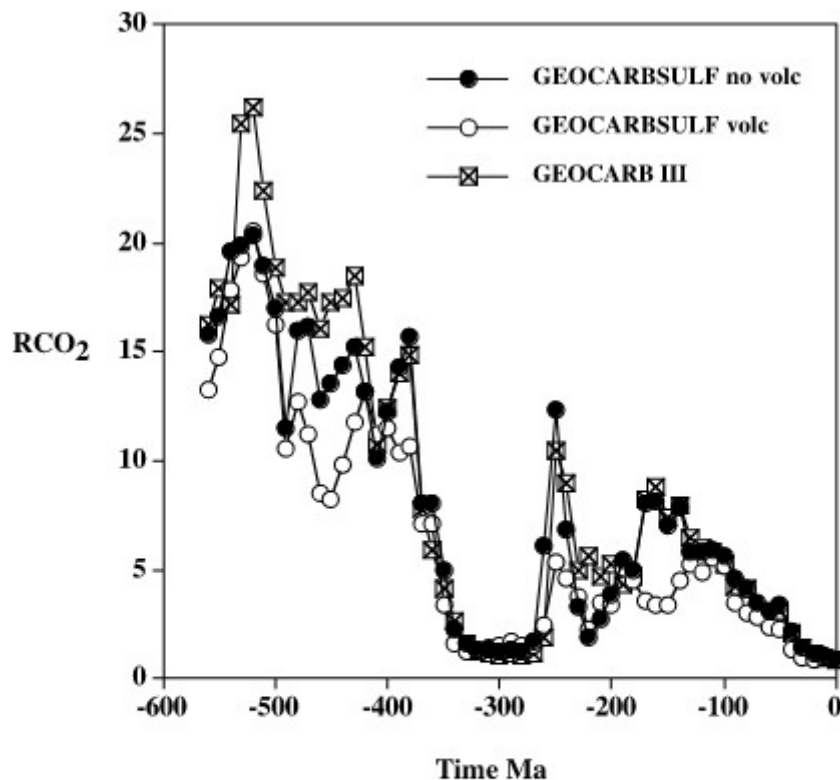
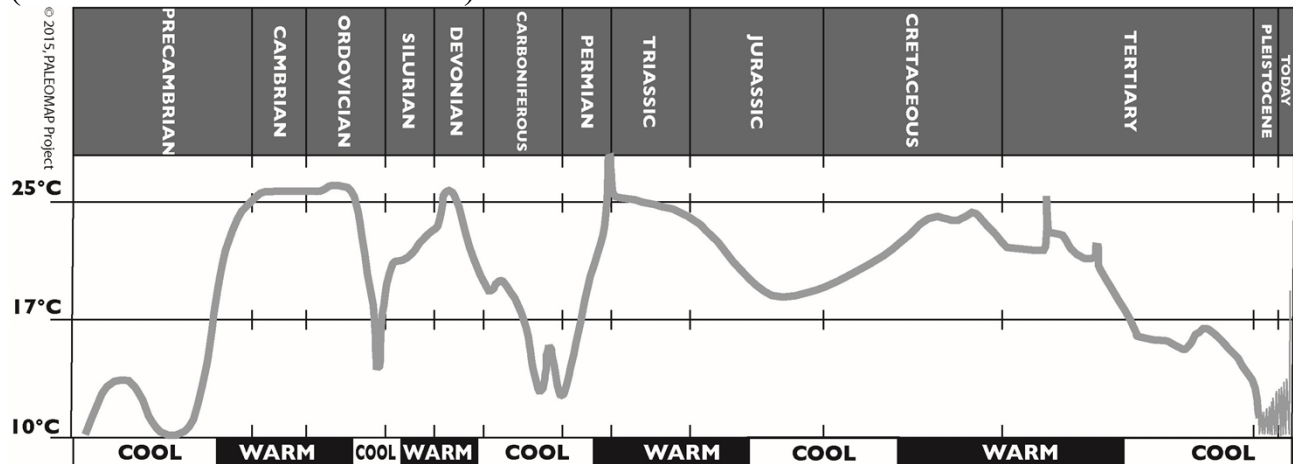

Fig. 18. Plots of RCO₂ vs time for GEOCARB (Berner and Kothavala, 2001) and GEOCARBSULF modeling. RCO₂ is the ratio of the mass of atmospheric CO₂ at a past time to that at present (weighted mean for the past million years). The terms (volc) and (no volc) refer to the addition or non-addition of variable volcanic weathering (Berner, in press) to the modeling.

Bovenstaande grafiek is ontleend aan het artikel van Berner in *Geochimica et Cosmochimica Acta* (1). Het geeft het niveau van CO₂ in de atmosfeer aan ten opzichte van het heden (verticale as). CO₂-niveau in het heden is 0,041%, ofwel 410 ppm. Iets

meer dan 500 miljoen jaar geleden lag dat veel hoger: de ratio volgens de verticale as is 20. Ofwel: in die tijd was het CO₂-niveau $20 \times 410 \text{ ppm} = 8200 \text{ ppm}$. De huidige situatie laat zich dus eerder kenschetsen als CO₂-armoede, net zoals 300 miljoen jaar geleden.

Wat deed de temperatuur in die tijd? Zie de grafiek hieronder, ontleend aan Scotese (www.scotese.com/climate.htm).

De totale periode van de grafiek van Scotese komt goed overeen met die van Berner (Scotese begint 540 miljoen jaar geleden).

Vergelijking van beide grafieken laat zien dat er nauwelijks een correlatie is tussen beide reeksen: de vorm van beide grafieken verschilt sterk. Dit gebrek aan relatie tussen temperatuur en CO₂-niveau wordt ook gevonden in ander onderzoek (2,3). Zie voor een algemenere bespreking het boek van Steven E. Koonin (2021): *Unsettled. What climate science tells us, what it doesn't, and why it matters*.

Samengevat: het beleid t.a.v. hernieuwbare energie gaat uit van een ernstige misvatting.

Verwachte effecten van het wetsvoorstel:

1. De haalbaarheid van de reductie van CO₂ in de atmosfeer is nul: zie <https://www.welingelichtekringen.nl/economie/gebruik-van-steenkool-blijft-ondanks-milieuverdragen-toenemen>. Aldus het ANP/DPA op 30 oktober 2024. Waarom dan dit soort ingrijpende maatregelen, en de versnelling daarvan?
2. De algemene gezondheidstoestand van de Nederlandse bevolking zal verder afnemen door het versneld plaatsen van windmolens/zonnepanelen. De algemene gezondheidstoestand staat al onder druk door het ongeremd uitrollen van 5G. Opvallend is dat windmolens dezelfde overlast veroorzaken als 5G-antennes: "Een substantieel deel van omwonenden van windturbines rapporteert wereldwijd identieke klachten: chronische slaapproblemen, hoofdpijn, tinnitus, een drukgevoel op de oren, vertigo, visusklachten, luchtwegproblemen, tachycardie, prikkelbaarheid, concentratie- en geheugenproblemen, en angstgevoelens samengaan met de sensatie van inwendige pulsaties of trillingen zowel slapend als in wakkere toestand."

<https://www.medischcontact.nl/actueel/laatste-nieuws/artikel/windmolens-maken-wel-degelijk-ziek>

Dit blijkt overigens ook uit Duits onderzoek:

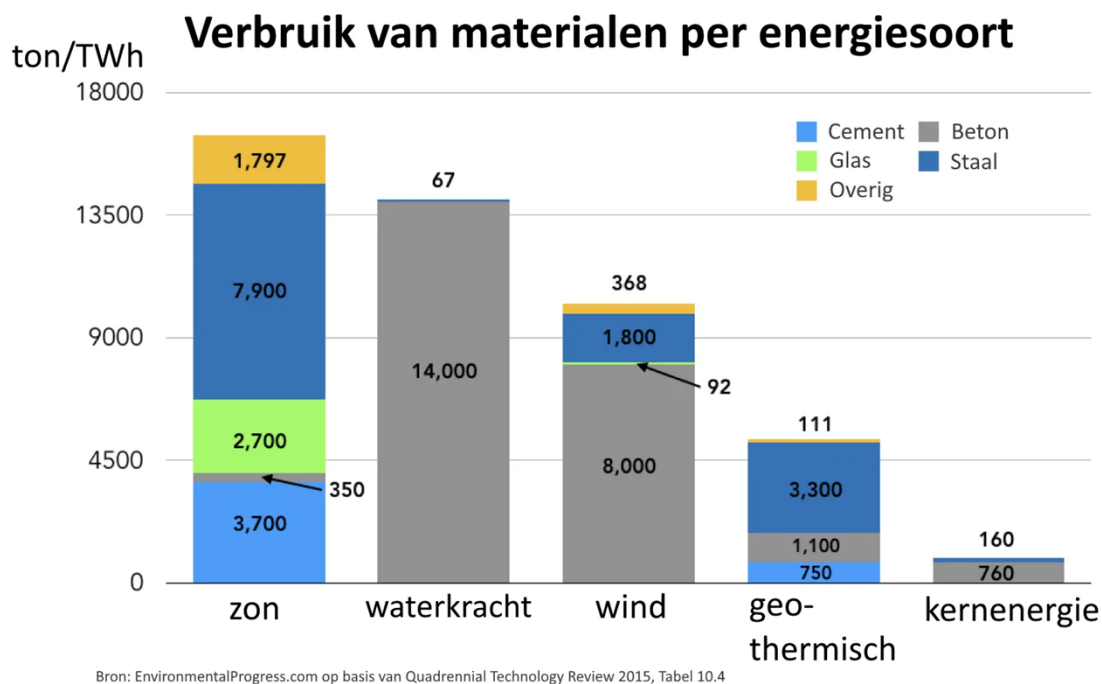
https://www.umweltbundesamt.de/sites/default/files/medien/479/publikationen/texte_70-2022_noise_effects_of_the_use_of_land-based_wind_energy.pdf

3. Verdere groei van de armoede: 'hoe groter het opgesteld vermogen aan zon en wind, hoe hoger de jaarlijkse energiekosten per huishouden.'

(<https://www.milieufeiten.nl/effectiviteit/zon-wind>) De energiekosten per huishouden zullen versneld toenemen als deze versnelling doorgaat. Daarmee zal ook de armoede versneld toenemen.

4. De afvalberg met bijbehorende milieuschade zal versneld groeien. De grafiek hieronder laat zien wat voor soort grondstoffen er nodig zijn voor 'hernieuwbare energie'. "Windturbines en zonnepanelen bestaan grotendeels uit niet-hernieuwbare materialen. Met name voor de productie van fotonvoltaïsche cellen, de basis van zonnepanelen, is relatief veel materiaal nodig." Bovendien zijn die materialen moeilijk te recyclen. Moet dat allemaal begraven worden? (zie:

<https://www.milieufeiten.nl/milieuschade/milieu>)

5. Door de versnelling van afhankelijkheid van natuurgebonden wind- en zonne-energie zal de energie-onzekerheid toenemen (4) (zie ook:

<https://www.climategate.nl/2020/11/nieuw-onderzoek-laet-zien-waarom-onbetrouwbare-wind-zonne-energie-ons-nooit-van-stroom-kan-voorzien/>).

Vraag2

- In het wetsvoorstel is ervoor gekozen de bevoegdheid voor het aanwijzen van versnellingsgebieden te leggen bij het Rijk en bij de provincies. Het Rijk als verantwoordelijke voor de doelstelling van de richtlijn en de provincies als gebiedsregisseur bij de energietransitie. Een andere keuze zou kunnen zijn om ook gemeenten deze bevoegdheid te geven.

Naar onze mening dienen de gemeenten deze bevoegdheid te krijgen. Zij staan dicht bij de burger. Daarnaast dienen gemeenten het vetorecht te krijgen om aanwijzingen van versnellingsgebieden door Rijk of provincie tegen te houden. Immers, gemeenten hebben ook een taak op gezondheidsgebied.

In het algemeen dient er hoognodig onafhankelijk (= niet gefinancierd door belanghebbende industrieën/adviesbureaus of daaraan verbonden wetenschappers) onderzoek gedaan te worden naar de milieu- en gezondheids-effecten van windmolens/zonneparken voor de menselijke bevolking, flora en fauna, gevolgen voor de lucht-, bodem- en waterkwaliteit (zie <https://clintel.nl/wp-content/uploads/2024/10/Het-Windmolendrama.pdf>). Tot op heden heeft de centrale overheid dit verzuimd - zie de analyse van de rapporten van het RIVM door J.J. van Hoof, die sterk neigt naar het aanhalen van belangengebonden onderzoek [<https://www.windwiki.nl/wp-content/uploads/2021/10/2021-Factsheet-Utwente-Windturbines-van-Hoof.pdf>]).

Zie voor analyses van de gevolgen o.a.: <https://www.milieufeiten.nl/milieuschade/fauna> en <https://www.milieufeiten.nl/milieuschade/afval> .

Vraag3

- De richtlijn biedt de mogelijkheid om de bepaling dat hernieuwbare-energieprojecten van hoger openbaar belang worden vermoed te zijn te beperken. Van deze mogelijkheid tot beperking wordt geen gebruik gemaakt. Zo worden de mogelijkheden die de herziene richtlijn biedt maximaal benut.

Gegeven de bovenstaande opmerkingen bij de vorige twee vragen dient de beperking natuurlijk gehandhaafd te blijven.

Vraag4

- Vanwege het belang van wind- en zonne-energie voor het halen van de REDIII doelstelling maakt het conceptwetsvoorstel maximaal gebruik van de mogelijkheid om wind- en fotonvoltaïsche zonprojecten generiek vrij te stellen van natuurbeoordelingen, ook als uit de screening blijkt dat er toch negatieve effecten zijn voor natuur- en milieu. De richtlijn biedt dan de mogelijkheid van financiële compensatie. Met de richtlijn kunnen overigens ook infrastructuurprojecten gebruik maken van financiële compensatie (hier biedt de richtlijn geen keuze).

Aan de ene kant wordt in de politiek sterk de nadruk gelegd op het belang van natuur en

milieu – zie bv. het stikstofbeleid: boeren moeten verdwijnen voor natuur (als gevolg hiervan komt de voedselzekerheid van gezond en natuurlijk voedsel in gevaar). Aan de andere kant zien we precies het tegenovergestelde: natuur wordt opgeofferd aan:

- windmolenparken en zonnepanelenvelden (REDIII);
- infrastructuurprojecten t.b.v. energietransitie (REDIII);

inmiddels ook voor:

- militaire oefenterreinen;
- en, als het doorgaat, storten van kernafval in de zoutkoepels in Groningen (<https://nos.nl/regio/groningen/artikel/614414-onrust-over-mogelijke-kernafvalopslag-in-groningse-zoutkoepels-je-moet-nu-bezwaar-maken>). Gelukkig is hier al een petitie tegen: <https://petities.nl/petitions/gebruik-de-zoutkoepels-onder-groningen-niet-voor-kernafvalopslag?locale=nl>

Naar onze mening dient er ten allen tijde een gedegen milieu-effectrapportage plaats te vinden door onafhankelijke wetenschappers. Een afkoopregeling past daar niet in, en geeft alleen de indruk dat men het met natuur, milieu en volksgezondheid niet zo nauw neemt. Winsten van investeerders lijken belangrijker.

Verontrust Groningen,
D.H.M. Akkermans
H. Bargerbos.

1. Berner RA. GEOCARBSULF: A combined model for Phanerozoic atmospheric O₂ and CO₂. *Geochim Cosmochim Acta*. december 2006;70(23):5653-64.
2. Davis WJ. The Relationship between Atmospheric Carbon Dioxide Concentration and Global Temperature for the Last 425 Million Years. *Climate*. december 2017;5(4):76.
3. Nelson M, Nelson DB. Decoupling CO₂ from Climate Change. *Int J Geosci*. 25 maart 2024;15(3):246-69.
4. ÓhAiseadha C, Quinn G, Connolly R, Connolly M, Soon W. Energy and Climate Policy—An Evaluation of Global Climate Change Expenditure 2011–2018. *Energies*. januari 2020;13(18):4839.